

Anna Piechota

Biblioteka Główna Akademii Ekonomicznej w Katowicach

Najstarsza kolekcja Biblioteki Parafialnej św. Wojciecha w Mikołowie

Biblioteki parafialne do dziś czekają na badaczy, którzy zechcieliby odkryć przed światem ich specyfikę. Wprawdzie wielu autorów podejmowało już temat bibliotek parafialnych, tym niemniej istnieje jeszcze mnóstwo zapomnianych księżnic i związanych z nimi niezbadanych tematów.

Biblioteka parafialna, biblioteka kościelna

Biblioteki parafialne to rodzaj księżnic należących do szerszego kręgu – bibliotek kościelnych.

Te ostatnie, ujęte wąsko, oznaczają *księgozbiory będące własnością Kościoła katolickiego albo innych chrześcijańskich ugrupowań religijnych lub związane z instytucjami, które są przejawem ich działalności (kształcenie duchowieństwa, działalność duszpasterska i misyjna)*^[1]. Natomiast w szerszym znaczeniu biblioteki kościelne, to *wszelkie biblioteki, których głównym zadaniem jest pogłębienie świadomości religijnej wyznawców religii chrześcijańskiej*^[2].

Wśród typów bibliotek kościelnych wymienianych w encyklopediach, biblioteki parafialne są wymieniane obok bibliotek papieskich, katedralnych lub kapitułnych, kolegiackich, dekanalnych, klasztornych, seminaryjnych, a także bibliotek kolegiów i akademii zakonnych, uniwersytetów i instytutów katolickich^[3], wyższych katolickich szkół akademickich i bibliotek kościołów niekatolickich^[4]. Biblioteki parafialne zaliczają się do bibliotek kościelnych nie tylko ze względu na to, że stanowią własność Kościoła, ale i z powodu swojej misji, którą jest pogłębianie wiedzy religijnej czytelników poprzez ułatwianie im dostępu do odpowiedniej lektury. Profil zbiorów gromadzonych przez biblioteki parafialne jest przede wszystkim związany z określoną wiarą, choć oczywiście nie poprzestają one tylko na dziełach teologicznych.

Dlaczego biblioteka parafialna?

Biblioteki parafialne, jako jeden z typów bibliotek kościelnych, stanowią interesujący obiekt do badań, m. in. ze względu na:

- podmiot własności: są własnością Kościoła katolickiego albo innego chrześcijańskiego ugrupowania religijnego, a ten podmiot własności jest, jak już wspomniano, mało dostrzegany w literaturze branżowej;
- misję: ich zbiory są ważnym narzędziem pracy duszpasterskiej Kościoła katolickiego i źródłem wiedzy religijnej, stanowią zatem ważny element życia społecznego;
- pracowników: choć pracujące w nich osoby najczęściej nie mają przygotowania zawodowego, tzn. wykształcenia bibliotekarskiego (co, niestety, niejednokrotnie pociąga za sobą niefachowość w działaniu biblioteki), to charakteryzuje je niezwykle zapał do pracy wykonywanej w wolnym czasie i bezpłatnie;
- atmosferę: panuje w nich szczególny nastrój, który pozwala na skupienie, wyciszenie i ciepły, bezpośredni kontakt w relacji bibliotekarz – czytelnik, który jest przez osoby bywające w tych bibliotekach bardzo ceniony;
- specyfikę zbiorów: niejednokrotnie znajdują się w nich cenne zbiory, tzn.: rękopisy, stare druki, inkunabuły, książki liczące sobie 100-150 lat, których wartości historycznej nie sposób zanizzyć.

Biblioteki parafialne stanowią więc skarb polskiej kultury godzien badań, np. z zakresu historii Polski i jej kultury, historii książki, drukarstwa i bibliotek.

Zatrzymajmy się przy ostatnim z wymienionych punktów. Stare druki znajdujące się w niejednej polskiej bibliotece parafialnej wciąż pozostają niezbadane. Jedynie część (nie wiadomo, jaką) bibliotek i ich druków dawnych opisano w pojedynczych artykułach ukazujących się na łamach bibliotekarskich czasopism (głównie w półroczniku *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*). Nie powstała jeszcze żadna

syntetyczna praca, poświęcona bibliotekom parafialnym i nurtującym je problemom. Wiele bibliotek wciąż czeka, aż badacze je odkryją i opiszą ich książkowe skarby. Zajmijmy się więc choć częścią tego wielkiego bogactwa – Biblioteką Parafialną św. Wojciecha w Mikołowie.

Biblioteka Parafialna św. Wojciecha w Mikołowie i jej kolekcja cennych druków

Biblioteka Parafialna św. Wojciecha w Mikołowie jest jedną z najstarszych tego typu placówek na Górnym Śląsku. *Trudno ustalić dokładną datę powstania biblioteki. Przyjmuje się, że jej załóżkę stanowiły książki różnych stowarzyszeń religijnych działających na tym terenie przed 1939 rokiem, również darowane przez kolejnych proboszczów i wikariuszy parafii w Mikołowie, przez Siostry Boromeuszki oraz parafian*^[5]. Prawdopodobnie instytucja ta istniała już przed II wojną światową. Według relacji najstarszej czytelniczki Biblioteki, Rozalii Ciwis, po wojnie działalność księżnicy reaktywował ks. Józef Koterla^[6]. Biblioteka kilkakrotnie zmieniała swój lokal. Od lat 90. mieści się w jednej z sal domu katechetycznego.

Pracownicy Biblioteki to zarówno osoby bez zawodowego wykształcenia bibliotekarskiego, jak i absolwenci studiów bibliotekoznawczych (wśród tych ostatnich jest kilka osób pracujących w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Mikołowie). Wolontariusze mikołowskiej biblioteki lubią to, co robią, a obecność wykształconych bibliotekoznawców gwarantuje fachowość w prowadzeniu placówki. Biblioteka jest czynna w czwartki od 17.00 do 18.30. Liczba zapisanych do niej czytelników wynosi 209 (stan na dzień 8 czerwca 2006 roku). W połowie 2006 roku do inwentarza Biblioteki wpisano już 5996. wolumin. Niemal 1/3 tego sześciotysięcznego zbioru stanowią dary. W bibliotece oprócz książek gromadzone są również czasopisma, przede wszystkim o treści religijnej.

Specyficzny, religijny charakter bibliotek parafialnych sprawia, że profil zbiorów jest ściśle określony: są to w dużej mierze dzieła teologiczne.

W mikołowskiej bibliotece jest podobnie – spora część książek została sklasyfikowana w obrębie 2 działu UKD, w którym zawarte są pozycje dotyczące teologii, religii i religioznawstwa. Tym niemniej błędem byłoby stwierdzenie, że w placówce nie można znaleźć innej lektury niż religijna. Oprócz *Biblii*, dzieł hagiograficznych czy modlitewników, w kolekcji są m.in. książki z zakresu: socjologii, oświaty, sztuki, nauki o literaturze, medycyny, rolnictwa czy geografii. Są też zbiory poezji, powieści religijne i świeckie (wśród nich dzieła światowych klasyków), eseje, a także dzieła z zakresu historii powszechnej, Polski i Śląska.

W 2001 roku sporządzono spis książek wydanych przed 1950 rokiem, w którym znalazło się 368 tytułów. *Wykaz druków dawnych w Bibliotece Parafialnej świętego Wojciecha w Mikołowie* rejestruje publikacje w kolejności alfabetycznej, według nazwisk autorów. Jedną z pracownic biblioteki, mgr Anna Wojtkowska, napisała na temat omawianych zbiorów kilka artykułów, które opublikowano na łamach miesięcznika *U świętego Wojciecha. Miesięcznik Parafii św. Wojciecha w Mikołowie*. Dowiadujemy się z nich m.in., że książki zostały skatalogowane zgodnie z obowiązującymi normami bibliograficznymi^[7]. W centrali Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mikołowie jest dostępna baza świętowojciechowych druków dawnych sporządzona w programie MAK, którą można przeszukiwać według autora, tytułu, słowa w tytule, roku wydania, miejsca wydania.

Najstarszymi książkami w omawianym zbiorze są:

- *Ramoty starego detiuka. Powieść z dziejów ojczystych*. T. 1. Synowie Władysława Hermana, Kraków: Czas, 1866,
- *Liturgika, czyli Wykład ceremonii i obrzędów Kościoła katolickiego*. Wyd. 2. Praga Czeska: Karol Bellman, 1882,
- Hatzfeld A. D.: *Św. Augustyn. Ojciec i doktor Kościoła*. Warszawa: Gebethner i Wolff, 1899,
- Konopacki S.: *Pamiętniki*. Warszawa: Granowski i Sikorski, 1899,
- Weyssenhoff J.: *Żywoć i myśli Zygmunta Podfilipskiego*. Wyd. 3. Warszawa: Gebethner i Wolff, 1899,
- Słowacki J.: *Poezje*. T. 1, 3. Mikołów: Nakładem Karola Miarki, 1899.

Jak twierdzi A. Wojtkowska, wiele spośród tytułów omawianego księgozbioru pochodzi ze zbiorów osób prywatnych, stowarzyszeń, organizacji i innych instytucji, o czym świadczą zachowane znaki własnościowe, takie jak autografy, pieczęcie i ekslibrisy^[8]. Znaki własnościowe umieszczane na książkach pozwalają, choć w minimalnym stopniu, poznać osoby i instytucje dawniej związane z biblioteką parafialną i dowiedzieć się, do kogo wcześniej należały poszczególne dzieła. Przykładowo, wielotomowe wydanie dzieł Mickiewicza, które wyszło spod prasy drukarskiej Karola Miarki, było kiedyś w posiadaniu Biblioteki Towarzystwa Czytelni Ludowych. Świadczy o tym pieczęć Towarzystwa widniejąca na odwrocie karty tytułowej poszczególnych tomów. Inne organizacje i instytucje, do których dawniej (tzn. na początku XX wieku i w okresie dwudziestolecia międzywojennego) należały książki znajdujące się obecnie w mikołowskiej bibliotece parafialnej, to: Sancti Caroli Borromaei Congregatio, czyli zgromadzenie sióstr Boromeuszek w Mikołowie, Sodaliczka Mariańska Panien w Mikołowie, Sodaliczka Mariańska Akademików, działająca przy dawnej Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie, Biblioteka Kongregacji Mariańskiej w Mikołowie, Biblioteka Zofii i Jędrzeja Moraczewskich, Towarzystwo Polsko-Katolickie Młodzieży w Mikołowie, Żorska Wypożyczalnia Książek, Katolickie Stowarzyszenie

Młodzieży Męskiej. Oddział w Mikołowie, Związek Harcerstwa Polskiego (Komenda Hufca Harcerzy w Mikołowie), Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej im. Henryka Sienkiewicza we Lwowie^[9]. Artystycznie wykonane ekslibrisy znajdują się w książkach należących dawniej do państwa Moraczewskich oraz do ks. Stefana Mieszczanina.

Podstawę analizy treściowej i wydawniczej owego księgozbioru, dokonanej dla potrzeb niniejszego opracowania, stanowiły *Wykaz druków dawnych (...)* oraz swobodny dostęp do cennej kolekcji opisywanej biblioteki parafialnej. Kolejność alfabetyczna przyjęta w *Wykazie druków dawnych (...)* nie pozwala na głębszą analizę treściową spisanych dzieł, dlatego konieczne stało się podjęcie próby analizy proveniencji wydawniczej druków dawnych zebranych w mikołowskiej bibliotece parafialnej.

Niemal 18% spośród 368 woluminów wydano w Wydawnictwie Księży Jezuitów w Krakowie (66 książek). Wśród tych dzieł znalazły się m.in. takie tytuły, jak:

- Bertrand Ludwik: *Posiew krwi: opowiadanie z pierwszych wieków Kościoła* (1933),
- Bierbaum Atanazy: *Z Bogiem: rozmyślenia dla ludzi świeckich na wszystkie dni roku w duchu Akcji Katolickiej* (1934),
- Christian Michał: *Chrześcijańskie pojęcie sportu* (1936),
- Cozel Feliks: *Spowiedź: jaka być powinna i jak się do niej gotować* (1932),
- Huber Maksymilian: *O naśladowaniu świętych* (1928),
- Kosibowicz Edward: *Problem ludów pigmejskich* (1927),
- Marchet Ksawery: *Cudowny żywot Bernadetty jasnowidzącej z Lourdes* (1935),
- Morawski Marian: *Celowość w naturze: studium przyrodniczo-filozoficzne* (1928),
- Pius XI: *Encyklika o małżeństwie chrześcijańskim z dnia 31 grudnia 1930* (1931),
- Podoleński Stanisław: *O życiu nienarodzonych* (1933),
- Svesson Jon: *Wśród rozjuszonych niedźwiedzi: dwa opowiadania dla młodzieży* (1931),
- Wojtoń Władysław: *Czytania majowe na tle polskich pieśni kościelnych* (1926). Dwie książki Wydawnictwa Księży Jezuitów opublikowano w Warszawie:
- Janus Józef: *Wielki pasterz na wschodnich rubieżach: Śp. Zygmunt z Łozin-Łoziński, biskup piński (1870-1932)*,
- Ketter Piotr: *Niepokalana: obrazki z życia Najświętszej Maryi Panny* (1935).

Na podstawie powyższego wyboru tytułów można stwierdzić, że w bibliotece parafialnej w Mikołowie znajdują się książki o różnorodnej tematyce. Profil tematyczny Wydawnictwa Księży Jezuitów nie ograniczał się jedynie do dzieł religijnych, takich jak utwory hagiograficzne czy encykliki, lecz obejmował także dzieła filozoficzne, powieści, opowiadania, a także książki poruszające zagadnienia etniczne i społeczne.

Drugą w kolejności oficyną pod względem liczebności starych zbiorów w bibliotece Wojciechowej jest Księgarnia św. Wojciecha z 33 woluminami. Wśród zgromadzonych w parafii wydawnictw tej instytucji znalazły się zróżnicowane tematycznie dzieła, m.in.:

- podręcznik szkolny Romana Archutowskiego *Historia Kościoła katolickiego: podręcznik do nauki religii dla uczniów gimnazjum: klasa III*, wydany w Poznaniu w 1938 roku,
- polska literatura piękna, reprezentowana np. przez Zofię Bohdanowicz i jej utwór *Droga do Daugiel: powieść* (Poznań 1938) czy Zofii Kossak powieść historyczną *Bez oręża* (Poznań b.r.),
- dzieła o charakterze poradnikowo-refleksyjnym, np. Z. A. Borowska i jej *Książka dla Marty: rozmyślenia o małżeństwie* (Poznań b.r.),
- dzieła hagiograficzne Franciszka Hattlera *Kwiaty Bożego Ogrodu: zbiór legend z życia świętych* (Poznań 1929),
- utwory biograficzne, m.in. dzieło Stanisława Helsztyńskiego *Bohater Warszawy ks. kapelan Skorupka* (Poznań b.r.).

W mikołowskiej placówce nie brakuje również druków wydanych staraniem wybitnego miejscowego drukarza, Karola Miarki. Wśród 368 dzieł 24 woluminy pochodzą z jego wydawnictwa. Ocalałe druki Miarki są podzielone na trzy grupy: książki o tematyce religijnej, literaturę piękną i kalendarze^[10]. Wśród dzieł religijnych wydanych przez K. Miarkę znalazły się przede wszystkim katechizmy. Oto wybrane tytuły:

- Damroth Konstanty: *Dzieje biblijne Starego i Nowego Testamentu dla szkół katolickich* (Mikołów, b.r.),
- Spirago Franciszek: *Katechizm ludowy. Cz. 1. Nauka wiary* (Mikołów, 1911),
- Spirago Franciszek: *Katechizm ludowy. Cz. 2. Nauka obyczajów* (Mikołów, 1911).

Ponadto w grupie książek o treści religijnej opublikowanych przez K. Miarkę można wymienić następujące publikacje:

- *Święty Alojzy: rady i przestrogi dla młodzieży (...)*, w opracowaniu Wojciecha Galanta (Mikołów 1912),
- Żychliński Bolesław: *O częstej i codziennej Komunii Ś[więtej]*. Cz. 1. (Mikołów, 1912),
- *Żywot Jezusa i Dzieje Apostolskie według czterech Ewangelii* (Mikołów).

Grupa dzieł literackich pochodzących z drukarni K. Miarki jest najliczniejsza. Znalazły się w niej egzemplarze znakomitej serii *Biblioteka Pisarzy Polskich*, tzn. dzieła Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego (niestety zdekompletowane) oraz *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza, które – tu ciekawostka – K. Miarka wydał pod tytułem *Dokąd idziesz panie?: opowiadanie historyczne z czasów prześladowania chrześcijan za panowania Nerona* (Mikołów b.r.).

Nieco ponad dwadzieścia spośród zgromadzonych w Mikołowie starych druków wydała oficyna Gebethnera i Wolffa. Wśród nich są m.in. utwory: Zygmunta Krasińskiego, Elizy Orzeszkowej, Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego, a także wiele tomów dzieł Henryka Sienkiewicza.

Ponad stu pozostałych wydawców, których publikacje znajdują się w bibliotece parafialnej, można podzielić na następujące grupy:

- typowe oficyny księgarskie i wydawnicze, np.: Księgarnia H. Altenberga, Księgarnia Polska Towarzystwa Macierzy Szkolnej, Towarzystwo Wydawnicze Rój,
- wydawnictwa różnego typu organizacji, takich jak: Polski Czerwony Krzyż, Towarzystwo Szkoły Ludowej i in.,
- wydawnictwa stowarzyszeń religijnych oraz zgromadzeń zakonnych, m.in.: Stowarzyszenie Żywego Różańca, Wydawnictwo Księża Salwatorianów,
- osoby publikujące dzieła swoje – lecz w wielu przypadkach nie tylko – własnym staraniem, np. Błażej Łaciak.

W mikołowskiej księżnicy znajduje się od jednej do kilkunastu książek opublikowanych przez wydawców zakwalifikowanych do powyższych czterech grup.

Warto wspomnieć o przedziale czasowym, z którego pochodzą zgromadzone w Bibliotece Parafialnej św. Wojciecha druki dawne. Najstarszy z nich był wydany w 1866 roku, najnowszy zaś – w 1949 roku.

Tabela 1. Najstarsza kolekcja mikołowskiej biblioteki parafialnej z uwzględnieniem roku

Rok	Liczba druków
1866	1
1882	1
1889	1
1899	5
1900	2
1901	1
1902	5
1903	1
1904	3
1906	5
1907	1
1908	1
1910	1
1911	4
1912	5
1913	5
1914	1
1915	1
1916	1
1919	2
1920	2
1922	3
1923	8
1924	3
1925	16
1926	7
1927	12
1928	9

1929	12
1930	4
1931	16
1932	10
1933	11
1934	17
1935	12
1936	25
1937	16
1938	21
1939	16
1940	3
1941	1
1942	1
1943	2
1944	5
1945	1
1946	2
1947	6
1948	4
1949	1
Razem	293

Źródło: opracowanie własne.

Najwięcej egzemplarzy mikołowskich druków dawnych (25) pochodzi z 1936 roku. Dość liczne są też dzieła z całego dwudziestolecia międzywojennego, zaś lata 1866–1919 i 1940–1949 pozostawiły po sobie ślad w postaci od 1 do 6 woluminów. Łącznie, spośród 368 dawnych druków, rokiem wydania jest opatrzonych 297 woluminów. Co do pozostałych 71 książek wiadomo jedynie, że zostały wydane po 1899 roku.

Po wstępnym przeglądzie *Wykazu druków dawnych (...)* i samych druków z autopsji, zarejestrowane książki podzielić można również na grupy autorów. Kryterium wyodrębnienia danej grupy była specyficzna cecha łącząca określony krąg osób. W ten sposób wyodrębniono następujące grupy autorów:

- wybitni Ślązacy i badacze Śląska,
- polscy pisarze i poeci,
- pisarze zagraniczni,
- święci,
- inni.

W pierwszej grupie znalazły się tak znakomite postaci, jak: Norbert Bonczyk, Konstanty Damroth, Jan Nikodem Jaroń, Jan Kudera, Karol Miarka, Gustaw Morcinek, Wincenty Ogrodziński, Aleksander Skowroński, Emil Szramek. Z dzieł wymienionych osób w mikołowskiej placówce można znaleźć m.in.:

- poezję: *Wybór poezyj* Aleksandra Skowrońskiego (Mikołów 1933), *Z pamiętnika Górnolężaka oraz inne wiersze liryczne* J. N. Jaronia (1931),
- beletrystykę, m.in. Gustawa Morcinka *Serce za tamą: nowele* (1938),
- dzieła biograficzne, takie jak książka Jana Kudery *Ks[ia]dz Antoni Stabik: najpopularniejszy kapłan G[órnego] Śląska*, wydana w 1937 roku, albo Emila Szramka *K[sia]dz Aleksander Skowroński: obraz życia i pracy na tle problematyki kresów zachodnich*, dzieło z 1936 roku,
- zbiory pism, np. Karola Miarki st. *Wybór pism* w opracowaniu Adama Bara, wydany w 1939 roku.

W drugiej grupie – polskich pisarzy i poetów – znalazło się około 60 nazwisk. Nie zabrakło utworów największych twórców polskiej literatury, takich jak: Władysław Bełza, Klementyna z Tańskich Hoffmanowa, Jarosław Iwaszkiewicz, Zofia Kossak, Zygmunt Krasiński, Józef Ignacy Kraszewski, Adam Mickiewicz, Eliza Orzeszkowa, Wincenty Pol, Henryk Sienkiewicz, Juliusz Słowacki.

Nie brak i książek innych polskich ludzi pióra, takich jak: poeta Kazimierz Gliński, powieściopisarz Maciej Wierbiński, autor popularnych książek dla ludu Kasper Wojnar, dziennikarz i pisarz Ferdynand Antoni Ossendowski i wielu innych.

Jeśli chodzi o trzecią grupę autorów, czyli pisarzy zagranicznych, to w mikołowskiej bibliotece parafialnej

znajdują się dawne wydania dzieł takich twórców, jak: Edmund de Amicis, Knut Hamsun, Rabindranath Tagore, Jules Verne, Miguel Cervantes, Božena Němcová, Lew Tołstoj, Joseph Conrad i in. Wśród kilkudziesięciu nazwisk autorów zaliczonych do tej grupy znajdują się zarówno światowi klasycy, jak i mniej już dziś popularni albo niemal zapomniani twórcy.

Na kolejną grupę autorów złożyło się kilkunastu świętych, wśród których najciekawszy to: św. Franciszek Salezy i jego *Filotea*, św. Jan od Krzyża, autor *Żywego płomienia miłości*, św. Teresa od Dzieciątka Jezus i jej *Podniety miłości bożej*, ponadto *Wspomnienia* Elżbiety od Trójcy Świętej i *Modlitwy* Tomasza z Akwinu.

Ostatnie grono autorów starych druków w mikołowskiej parafii św. Wojciecha, to twórcy, którzy nie mogli być przyporządkowani do żadnej z poprzednich grup, wśród nich znaleźli się np. wybitni uczeni. Zebrano tutaj autorów dzieł zróżnicowanych tematycznie:

- etnograficznych, np. *Kultura ludowa* Jana Stanisława Bystronia – socjologa kultury,
- historyczno-literackich, m.in. opracowania profesora Juliusza Kleina dotyczące twórczości J. Słowackiego,
- biograficznych: *Chopin* kompozytora i muzykologa Henryka Opieńskiego,
- społeczno-pedagogicznych: *O pracy i O wychowaniu* Jadwigi Zamoyskiej,
- dotyczących kultury: Jacquesa Maritaina *Religia i kultura*,
- religijnych: *Rozmyślenia o Ewangelii* węgierskiego biskupa Ottokara Prohaszki (1858-1927), *Encyklika o małżeństwie chrześcijańskim z dnia 31 grudnia 1930* Piusa XI i inne dzieła.

Wyodrębnionych sześć zakresów tematycznych nie wyczerpuje zagadnień, które w swych książkach poruszali autorzy zgrupowani pod nazwą „inni”. Mają one jedynie sygnalizować bogactwo tematyczne tej części starodrukowej kolekcji.

Przedstawiona próba analizy wydawniczo-tematycznej zbioru starych dzieł należącego do biblioteki parafialnej św. Wojciecha nie jest z całą pewnością wyczerpująca. Stanowi ona raczej pobieżną charakterystykę, po której winny zostać podjęte głębsze badania, jakie na tym zbiorze można przeprowadzić. Być może takich badań doczekają się również inne skarbnice polskiej kultury religijnej.

* W niniejszym tekście występuje określenie „dawne druki”, w celu podkreślenia, że jest to najstarsza część kolekcji Biblioteki Parafialnej św. Wojciecha w Mikołowie. Są to książki wydane latach 1846-1949, a więc nie stare druki w znaczeniu encyklopedycznym.

Przypisy

[1] NOWODWORSKI, W. Biblioteki kościelne. In Encyklopedia współczesnego bibliotekarstwa polskiego. Kom. red. K. Głombiowski, B. Świdorski, H. Więckowska. Wrocław [i in.]: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1976, s. 61.

[2] Tamże.

[3] Biblioteki kościelne. In Encyklopedia katolicka. Red. F. Gryglewicz, R. Łukaszczyk, Z. Sułkowski. Lublin: KUL, 1985, t. 2, kol. 497.

[4] NOWODWORSKI, W. Biblioteki kościelne. In Encyklopedia współczesnego bibliotekarstwa polskiego. Kom. red. K. Głombiowski, B. Świdorski, H. Więckowska. Wrocław [i in.]: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1976, s. 61.

[5] Biblioteka w Mikołowie. Gość Niedzielny 1997, nr 10, dodatek Katowicki Gość Niedzielny, s. 16.

[6] BĄK, J., PIOTROWSKA, H. Biblioteka parafialna u świętego Wojciecha. U świętego Wojciecha. Miesięcznik Parafii św. Wojciecha w Mikołowie 1998, nr 9, s. 7.

[7] WOJTKOWSKA, A., Druki dawne w zbiorach Biblioteki Parafialnej św. Wojciecha w Mikołowie. U świętego Wojciecha. Miesięcznik Parafii św. Wojciecha w Mikołowie 2001, nr 5, s. 15.

[8] Tamże.

[9] Tamże.

[10] WOJTKOWSKA, A., Druki wydane nakładem Karola Miarki w zbiorach Biblioteki Parafialnej św. Wojciecha w Mikołowie. U świętego Wojciecha. Miesięcznik Parafii św. Wojciecha w Mikołowie 2001, nr 2, s. 11.

